

”בן גלים” ויזמות עסקית “ים של חברים”

תוכן עניינים

2	א. מבוא
3	ב. מטרות הפרויקט
4	ג. רקע כללי
8	ד. הוסטל בן גלים
13	ה. יזמות עסקית
14	ו. סיכום

א. מבוא

פרויקט "בן גלים" "יום של חברים" הינם יוזמה חברתית חדשנית וייחודית הבאה לסייע לנערים שנקלעו למצבי משבר. מדובר בנערים שנשרו ממסגרות לימודים סדירות ובכל זאת זקוקים למסגרת לימודית ובצידה גם עבודה תומכת, מכוונת ומקדמת, שתאפשר להם להשתלב באופן מלא ושלם בקהילה.

במוקד היוזמה פועלים:

"הוסטל בן גלים" - מסגרת התערבות פנימייתית-שיקומית

טיפולית

המהווה הסדר חוץ ביתי לתקופת זמן מוגבלת, ומתקצבת ע"י משאבים והכוונה מקצועית של עמותת שח"ל. המייחד את התוכנית הוא השימוש במרחב הימי ככלי טיפולי מרכזי.

יזמות עסקית

"יום של חברים" - תוכנית הכשרה ימית שיקומית לבני נוער בסיכון

בקהילה

תוכנית ימית לבני נוער בסיכון המושתתת על התפיסה חינוכית-התנסותית, שמופעלת ברמות מקצועיות חווייתיות וטיפוליות שונות על יאכטה, תוך התאמה ייחודית לצורכי קבוצות יעד מגוונות. קבוצות קבועות לפרקי זמן מתוכננים מראש.

מכירת שירותי שייט –

עסק המופעל בעזרת נערי ההוסטל ומוכר שירותי שייט פרטיים והפלגות קצרות בארץ.

ליוזמה חברו מספר גופים: עמותת שח"ל, עמותת עלם, אגף שירותי תקון במשרד העבודה והרווחה והמכללה הימית מכמורת.

יוזמה חברתית זו מושתתת על עיקרון השיתוף הבין-ארגוני, תוך שימת דגש על הכרח בהגדלת שיתוף הפעולה המקצועי בין הגורמים השונים העוסקים בחינוך, טיפול

ושיקום נוער. היוזמה החברתית מהווה מנוף לקידום, חיזוק, והרחבת התמקצעות ייחודית במגוון השירותים הקיימים היום בישראל, תוך הגברת המודעות הציבורית לצורך בפיתוח, בחידוש ושכלול המענים החברתיים הקיימים. הפרויקט מופעל כיום ע"י עמותת שח"ל בלבד, תחת משרד העבודה והרווחה.

ב. מטרות הפרוייקט:

1. לשקם ולטפל בבני נוער במצבי ניתוק וסיכון מתמשכים וראשוניים כאחד, תוך הפעלתו של המרחב הימי ככלי טיפולי, חינוכי והכשרתי ייחודי.
2. להפעיל תוכנית להכשרה במקצועות הימאות והספורט הימי, המושתתת על התפיסה החינוכית התנסותית, ברמות מקצועיות וחווייתיות שונות, תוך התאמתן הייחודית לצרכי קבוצות יעד מגוונות.
3. להוות תוכנית דגל למסגרת חינוכית, טיפולית ושיקומית משולבת, שתהווה פלטפורמה ליזמות חברתית יצירתית וליישומן ולמידתן של התערבויות מקצועיות חלופיות לבני נוער במצוקה.
4. להעלות את המודעות החברתית לצורך בפיתוח מענים יצירתיים וחדשניים לאוכלוסיות בני נוער בסיכון ומצוקה הנותרים כיום ללא מענה מתאים.

ג. רקע כללי

התבגרות בישראל 2010

המתבגר בשלהי המאה העשרים גדל בחברה שרק דבר אחד בה ודאי – העולם של מחר יהיה שונה ביותר מהעולם של היום. יותר מכל דבר אחר מאופיינת חברתנו בשינויים מהירים וחדים החלים באורחות חיינו. לא מדובר רק בהיבטים טכנולוגיים וכלכליים אלא, ואולי בעיקר, בדפוסי החיים החברתיים והתרבותיים של הקהילה, של המשפחה ושל הפרט. שינויים אלה מתחוללים במגוון נושאים ומובנים ובכללם: בתפקידי המין (Gender roles), במבנה המשפחה המסורתיים, במסלולי קריירה, בדפוסי בילוי ותפקידים ובמחויבויות קולקטיביות.

כלל אלה השלכות מיידיות על יכולתם של בני נוער רבים להתמקם, ולעצב לעצמם כיווני התפתחות ברורים וקוהרנטים. הסביבות החברתיות, הפסיכולוגיות, הפיזיות והאנושיות היו לסביבות מסכנות-חיים עבור המתבגר. חדשות לבקרים המתבגר נתקל במצבים עמומים, מרובי מסרים וגירויים, המעצימים מצבי חרדה ומגבירים דחק נפשי. וזאת בתקופה בה נתון המתבגר למשברים התפתחותיים-אובייקטיביים רבים.

בני נוער במצבי סיכון ומצוקה

תופעת בני נוער השרויים במצבי משבר, סיכון, מצוקה וניידות, היא, אם כן, תופעה מורכבת ורב ממדית באפיונה. ביטויי התופעה שונים ומושפעים ממשתנים תרבותיים, חברתיים ופוליטיים.

בשנים האחרונות, מתחוללים בישראל שינויים חברתיים מהירים. מספר גדול של עולים מחבר העמים ומאתיופיה הגיעו לישראל, תהליך שטומן בחובו פוטנציאל למשברים קשים עבור בני הנוער ומשפחותיהם. מגמה זו, בצד שינויים ערכיים, כלכליים וחברתיים העוברים על החברה הישראלית הוותיקה, הביאו לגידול ניכר במספר המתבגרים, במיוחד מקרב הנוער העולה, המתקשים להתמודד עם משימות גיל ההתבגרות ונקלעים למצבי משבר וניתוק, כשהם מהווים מטרה נוחה לניצול ומצויים בסיכון להידרדרות לשולי החברה, לעבריינות ולשימוש בסמים.

הים כאלטרנטיבה

ריבוי הבעיות ומורכבותן הובילו למחשבה כי קיים צורך בפיתוח גישת התערבות עדכנית שביכולתה לסייע לקשת מגוונת של בני נוער אשר אינם מוצאים כיום את מקומם במסגרות החינוך והשיקום הפורמאליות, הן כתוצאה ממחסור כמותי במענים והן ממחסור במענים מקצועיים הולמים. הניסיון המקצועי המצטבר מורה כי קיים צורך מיידי בהרחבה ושיכלול גישות ההתערבות עם בני הנוער על מנת להיענות לצורכיהם הייחודיים והמשתנים.

בעולם קיימות גישות ייחודיות שמטרתן לטפח דרכי טיפול ושיקום חלופיות ולהביא לשינוי המתבגרים בכלים ששיטות ומסגרות ההתערבות ה"מסורתיות" (טיפול וורבאלי, מוסדי, מתקני כליאה וכד') אינם מספקים. תוכניות חינוך, טיפול ושיקום אלו מציעות מגוון רחב של כלים טיפולים חלופיים כגון רכיבה טיפולית, טיפול באומנויות, טיפול באמצעות בעלי חיים, מוסיקה, מגע, ריקוד ועוד. תוכניות אלו יעילות במיוחד למתבגרים המתקשים להיעזר בשיטות ההתערבות הורבאליות (פסיכותרפיה), בשל קשיי שפה, תקשורת, יכולת מילולית, יכולת יצירת קשר וכד'. כמו כן, תוכניות אלו מיועדות למתבגרים המתקשים להתמודד עם מסגרות ושיטות החינוך והשיקום הפורמאלי, בשל קשיי למידה, ריכוז, בעיות התנהגות, מצוקות רגשיות וכד'. בעולם, ניתן לצפות במספר הולך וגדל של מסגרות טיפול "מסורתיות" המשלבות לתוכן תוכניות טיפול חלופיות ויצירתיות. כמו כן, גדל מספרן של מסגרות הטיפול והשיקום לנוער המושתתות בעיקרן על הטיפול החלופי כמוקד ההתערבות המרכזי.

הים ככלי טיפולי-שיקומי לנוער בסיכון

תוכנית זו מציעה מסגרת התערבות לא-שגרתית, חלופית ובעלת יתרונות ייחודיים לבני נוער במצבי ניתוק וסיכון. עקרונות התוכנית מבוססים על מחקרים רבים בניהם: **"ההתערבות האתגרית" - "Adventure Therapy"** (אלטמן, 1998), **"טיפול באמצעות הים" - "Sea Therapy"** (רוזמן, 1998).

גישת הטיפול האתגרי מציע שיטת טיפול ממוקדת-עשייה, שמתרחשת בסביבה לא מוכרת, טבעית ופראית (הים), בתוך "אקלים של שינוי", כשהטבע הוא הזירה והזרז לשינוי. עבודת השינוי מתרחשת בקבוצה קטנה, מתמקדת בכוחות של המטופל, בהצלחותיו, ומאפשרת שינוי בדפוסי החשיבה וההתנהגות לצד צמיחה אישית והתפתחות רגשית.

ד"ר אוהד שפירר (1999), מציע מספר תשובות ל"למה דווקא הים"?

- הים הוא סביבה טבעית ופראית הנמצא מצד אחד כל כך קרוב אך גם כל כך רחוק מהעולם העירוני המוכר והידוע.
- חיים משותפים על יאכטה מחייבים פיתוח של יכולות אישיות כמו עמידה במסגרת ובחוקים, גמישות, סובלנות, אחריות, יצירתיות, עבודת צוות, משמעת, יכולת לדחות סיפוקים, עמידה בקושי ולחץ ועוד.
- הפלגה למקומות רחוקים מרחיבה אופקים, מאפשרת מפגש עם תרבויות אחרות ומפתחת את היכולת ליהנות מהמפגש עם השונה והלא מוכר, כמו גם עם העצמי בתוך מפגשים אלו.
- הפלגה קבוצתית בים התיכון, ערש התרבות המערבית, מאפשרת חוויה לימודית עשירה ומגוונת בהיסטוריה, גיאוגרפיה, ספרות, פילוסופיה, אסטרונומיה וכו' באופן מרתק ובלתי אמצעי המאפשר מפגש שונה עם חוויה לימודית וחינוכית. הים התיכון מהווה גם מערכת אקולוגית מורכבת ועשירה ושוב, גם כאן, ההפלגה מאפשרת חוויה של לימוד אינטגרטיבי המחבר בין האדם לסביבה.

רוזמן (1998), טוענת כי "ברמה האוניברסאלית יכולים ילדים ובני נוער להסתייע בחינוך הימי בקידום הבריאות ובפיתוח של כישורי חיים לצורך הגברת תהליכים של העצמה אישית ומניעת מעורבות בפעולות אנטי-סוציאליות. הם רוכשים כלים להתמודדות יעילה עם בעיות ועם הזדמנויות הנקרות להם בחייהם. הספורט בכלל, על ענפיו השונים, ובעיקר הספורט הימי, עשוי לענות לצורכיהם ההתפתחותיים של ילדים ובעיקר מתבגרים, כמו חיפוש ריגושים, נטילת סיכונים, מציאת מקום בחברה, התמודדות עם סמכות וכיוצ"ב. התמודדות עם הים, באמצעות חתירה בים הפתוח, צלילה, שחיה ושיט מאפשרת הגברת המודעות העצמית, שליטה עצמית ומשמעת פנימית, הסתכנות מתוך אחריות ותכנון, הנאה מריגושים בתוך גבולות, לקיחת אחריות, שיתוף פעולה, פיתוח דפוסי תקשורת חיוביים, ופיתוח מיומנויות אישיות וחברתיות אחרות".

בסקירת הספרות המחקרית שערך אלטמן (1998), מתוארות מספר תוכניות שיקום לנוער העושות שימוש בים ככלי טיפולי מרכזי. מסגרת שיקום גרמנית, אפשרה לכ-110 מתבגרים הסובלים מבעיות התנהגות קשות להשתתף בתוכנית התערבות של כשמונה חודשים באמצעות שיט. מעקב שנערך למעלה משנתיים מתום ההתערבות העלה כי אצל 61 מהמשתתפים (ללא הנושרים, המהווים כחמישית מאוכלוסיית המחקר) חל שיפור לפחות באחד מהתחומים הבאים: חזרה ללימודים במקום נשירה ממסגרות,

הממצאים המחקריים תומכים ב"טיפול באמצעות הים" כמדיום טיפולי לבני נוער שנמצאים בסיכון גבוה מאוד להתנהגות בעייתית או שכבר עברו את סף הסיכון והם משתמשים בסמים, אימצו דפוסים עברייניים, חיים ברחוב ומהרחוב, מבצעים ניסיונות אובדניים, נשרו מבית הספר או ממערכות השיקום. עבור חלק מבני נוער אלו עשוי הים להוות כלי ייחודי שיאפשר להם להתמקד בגורמי סיכון בדרך שאינה סטיגמטית, שעונה לצורכי היסוד שלהם, שמקנה להם כלים להתמודד עם בעיות, שמעמתת אותם עם נקודות כוח ולא מדגישה כישורים מילוליים-אינטלקטואלים בהם נכשלו עד כה. הים יכול לשמש כלי יעיל להפחתת אלימות ולעיצוב התנהגות נאותה כאשר הוא מלמד את בני הנוער כיצד לשלוט בעצמם, להתארגן נוכח מצבי מצוקה ולחץ ולפתור בעיות בדרכים בלתי אלימות ורציונאליות. "הים עשוי לתת סיכוי חדש לשיקומו של ילד פגוע ופוגע" (רוזמן, 1998)

ד. הוסטל "בן גלים"

רקע

הוסטל "בן גלים", שהוקם בדצמבר 2000 וממוקם בהרצלייה הינו הוסטל ימי ראשון מסוגו בארץ.

להפעלת ההוסטל שותפים שני גורמים מרכזיים:

הראשון, עמותת שח"ל – שירותי חינוך וטיפול לנוער, המפעילה מסגרות חוץ ביתיות לבני נוער בסיכון ברחבי הארץ.

השני, רשות חסות הנוער, אגף תקון, משרד העבודה והרווחה. הרשות הינה הגוף המטפל בבני נוער בקצה הרצף החינוכי-טיפולי במדינת ישראל. מדובר בבני נוער שמסיבות רבות נשרו ממסגרות נורמטיביות ונמצאים ברמת סיכון גבוהה ו/או אימצו לעצמם דפוסים מסוכנים, כגון עבריינות.

ההוסטל מהווה מסגרת פנימייתית הממוקמת בקהילה והוא מיועד לחמישה עשר נערים המופנים אליו מרחבי הארץ. רוב הנערים הינם נערים עוברי חוק הזקוקים למסגרת כוללת, שתסייע להם לאמץ מחדש דפוסי התנהלות נורמטיביים, שמירה על החוק ושילוב מלא כבוגרים בקהילה.

במסגרת השהייה בהוסטל הנערים לומדים לימודים עיוניים במסגרת תכנית היל"ה, לוקחים חלק בתכנית ימית מגוונת ועשירה, יוצאים למסעות הישרדות, יוצרים קשר עם צוות טיפולי ועוברים תהליך שיקום ארוך ומשמעותי.

אוכלוסיית יעד

ההוסטל מיועד לתת מענה לנערים בגילאי 14-18, המאופיינים במצבי ניתוק והתנהגות אנטי-חברתית מתמשכים וזקוקים להתערבות טיפולית שיקומית לתקופה ממושכת במסגרת הסדר חוץ ביתי. הנערים מופנים להוסטל ע"י שירותי הרווחה והמבחן ונמצאים בהוסטל מתוקף צו בית משפט.

מרבית הנערים נולדו למשפחות רב-בעייתיות, בעלות מעמד סוציו-אקונומי נמוך, אשר התקשו מאוד להעניק לילדיהם את האמצעים החומריים ואו הרגשיים להם היו זקוקים. רוב הנערים מתמודדים עם לקויות למידה שונות הנובעות הן מליקויים אורגניים והן ממחסורים רגשיים אשר בין השאר, הובילו לחוסר הסתגלותם במסגרות לימודיות נורמטיביות. כמו כן, לרבים מהנערים דפוסי התנהגות עברייניים הנובעים

משהיה ממושכת בסביבה פורעת חוק או בחסך משמעותי בגבולות ברורים, ואימוץ התנהגויות אלה לצורך הישרדות.

יש לציין כי הנערים שמגיעים ל"בן גלים" הינם כאלה אשר לצד כל הקשיים שהציבו להם חייהם ובחירותיהם, ניתן לזהות בהם כוחות אמיתיים לשינוי מהותי. הנערים מגיעים לאחר שעברו תהליך של מיון בו אותרה מוטיבציה רבה לשיקום.

השאפה היא כי בהגיעם ל"בן גלים" ירכשו עם הזמן, ובתוך המסגרת הייחודית שבפעילות הימית, כלים משמעותיים להתמודדות בריאה בחברה נורמטיבית, הן מבחינה תפקודית והן מבחינה רגשית

צוות ההוסטל

- מנהלת ההוסטל – (משרה מלאה) קרימינולוגית קלינית בהכשרתה. בנוסף על תפקידיה המנהליים אחראית על מתווה המסלול הטיפולי של כל נער, ומקיימת קשר קבוע עם כל הנערים.
- רכזת הדרכה – (משרה מלאה) קרימינולוגית קלינית בהכשרתה. אחראית על ליווי והנחיית צוות ההדרכה. מקיימת קשר אישי ומעמיק עם כל הנערים. אחראית על תפעול מסלול הלימודים והתנהלות לוי"ז הנערים.
- רכז ים – (משרה מלאה) סקיפר ומנחה קבוצות בהכשרתו. אחראי על תפעול כל הפעילויות הימיות. מדריך ומנחה את כל פעילויות היאכטה. מנהל ומתפעל את היאכטה כפרויקט יזמות עיסקית.
- עובדת סוציאלית – (משרה מלאה) אחראית על תחום הטיפול הפרטני בהוסטל, שיחות פרטניות, הדרכה מקצועית טיפולית, ליווי תיקי הטיפול של כל נער לאורך התהליך ותקשורת עם שירות המבחן ובתי המשפט.
- אם בית – (65% משרה) אחראית על תפעול הבית השוטף בעזרת הנערים. בישולים, ניקיונות, בריאות, אחזקה ואספקה.
- צוות הדרכה – (שלוש וחצי משרות) מונה ארבעה מדריכים. בכל יום החל מהשעה 16:00 ועד לתחילת הלימודים בבוקר למחרת נמצא בבית מדריך. המדריך אחראי להתנהלות והתנהגות תקינה של הנערים, להעברת פעילויות שונות, להיות אוזן קשבת, לפיתוח קשרים אישיים עם הנערים ולהוות דוגמה אישית לאורך חיים אחר. צוות ההדרכה מלווה גם את הפעילויות הימיות השונות.

אופן הפעולה

מטרת ההוסטל הינה לאפשר לכל נער להתערות בחיים הנורמטיביים, תוך צמיחה אישית, הכרה ומיצוי מקסימאלי של הפוטנציאל הטמון בו. על מנת להשיג מטרה זו מהווה ההוסטל מרחב טיפולי-חינוכי, כאשר הנער במרכז ובעלי התפקידים משמשים כמאפשרים, מכוונים, מטפלים, מחנכים ומהווים דוגמא אישית. הנערים מתגוררים בהוסטל 24 שעות ביממה, כאשר אחת לשבועיים עד שלושה (בהתאם לשלב הטיפולי) הם יוצאים הביתה לחופשה בסוף שבוע. הקשר עם הבית רציף וההורים מעורבים בתהליך שעוברים ילדיהם, מתוך ההנחה שהנער חוזר לבסוף לביתו ולצורך כך גם על המשפחה לעבור תהליך משמעותי. הנערים שוהים בהוסטל בממוצע בין שנה לשלוש שנים, כאשר ניתנת להם אפשרות להאריך את השהות מרצונם לצורך סיום התהליך הטיפולי.

סדר היום בהוסטל כולל מספר תחומים:

• לימודים:

הנערים לומדים להשלמת תעודה של 12 שנות לימוד במסגרת תוכנית היל"ה של החברה למתנ"סים. הלימודים מתקיימים בכיתת לימוד בתוך ההוסטל בשתיים עד שלוש קבוצות למידה קטנות. תהליך הלמידה נעשה באופן כמעט פרטני ומתוגבר במתנדבים וזאת על מנת לעזור לכל נער להתגבר על הקשיים והפערים אותם צבר לאורך חייו כתלמיד. כאמור, לרוב הנערים בעיות קשב וריכוז, לכן אנו דואגים לאבחן באופן מקצועי כל נער ולתת את המענה המתאים ביותר במסגרת הלימודית. נערים מתקדמים בתהליך הרגשי ובתהליך הלמידה משולבים בבתי ספר נורמטיביים בקהילה או בבתי ספר אקסטרנים להשלמת בגרויות.

• התחום הימי:

הטיפול והשיקום בהוסטל נעשה באמצעות שימוש בסביבה הימית וכלים ימיים באופן המותאם לצורכי הנערים ותוך מעקב קבוע אחר התקדמותו של כל אחד. במסגרת זו מדי יום עוסקים הנערים בפעילות ימית אישית וקבוצתית הכוללת שחיה, צלילה, גלישה, פעילות בצופי-ים סביב קייאקים, אופטימיסטים, סנוניות וכד', ובמרכז הפרויקט הפעילות על היאכטה.

לרשות ההוסטל עומדת יאכטה מפרשית (43 פיט) שנתרמה לפרויקט בהקמתו. הנערים יוצאים פעם בשבוע ליום הפלגה ולאורך השנה להפלגות ארוכות יותר ומסעות בארץ ובחו"ל.

היאכטה משמשת ככלי טיפולי ייחודי המייצר סביבה מבודדת ואינטנסיבית בה הנערים לא יכולים להתחמק מהתמודדות עם עצמם, עם הקבוצה ועם האתגרים שהספינה והים מציבים בפניהם. היאכטה כמיקרו-קוסמוס משקפת לכל נער יכולות, קשיים, מיקומים בקבוצה התנהגויות לנוכח מצבים קיצוניים ומצבים שגרתיים ויומיומיים.

במהלך ההפלגות הנערים לומדים להשיט ולתפעל את הספינה. כאשר הים, הספינה, הסמכות, תהליך הלמידה והקבוצה מציבים בפניהם אתגרים רבים, דרכם לומדים הנערים על התפקוד שלהם כפרטים, על עצמם בתוך קבוצה, במצבי לחץ, על עצמם בתור מפקדים, כמקבלי הוראות מחבר ועוד.

כל הפלגה מסתיימת בשיחה טיפולית בה אנשי הצוות והנערים מתמללים את החוויה ומחברים בין דפוסי ההתנהגות, הרגשות והמיקומים החברתיים ביאכטה לחיים האמיתיים, היכולות החזקות לצד הסיכונים, ומציירים תהליך אישי וקבוצתי ממנו שואבים הנערים תובנות לתחומי חיים נוספים.

לאורך התהליך, חלק מהנערים מצליחים לסיים רישיון משיט – סקיפר, ובשבילם זה הישג גדול ואף אופציה למקצוע לחיים.

בצופי-ים בדומה לפעילות היאכטה לומדים הנערים להפעיל ולפקד על כלי שיט קטנים יותר, אישיים וקבוצתיים בגדלים שונים. הפעילות מתקיימת במרינה הרצליה בקבוצה סגורה של ההוסטל. מטרת הפעילות לצד הלמידה הטיפולית-ימית, השיקופים והחוויה הרגשית היא שילוב והתמודדות עם בני נוער נורמטיביים בקהילה באופן מבוקר ותוך כדי ליווי אנשי הצוות.

לשם כך פזורים לאורך השנה פרויקטים רבים בהם הנערים כקבוצה או כיחידים משתלבים בפעילות צופי-ים ישראל, כמו תחרות חתירה ארצית, קורסי הכנה לגיוס לצה"ל טכסים רשמיים ועוד.

קורס צלילה מתקיים פעם בשנה, הדגש המרכזי במהלכו הוא על עבודה רגשית, עיבוד החוויה ההתנהגות והרגשות שתכני הקורס מעלים. על הנערים להתמודד עם הדממה של המים, עם הצורך המוחלט לסמוך על בן-זוג מציל חיים, ועם האחריות הגדולה המוטלת עליהם במהלך הצלילה כשהם מצופים לצבור הצלחות נוספות לקראת החיים.

לצד הפעילויות המצוינות מתקיימות פעילויות ים נוספות, כמו שחייה טיפולית, גלישת גלים וקייאקים. מאחורי פעילויות אלו מתקיימת חשיבה על צרכי הנערים והקבוצה.

בנוסף אנו מקנים לנערים ידע תיאורטי רחב סביב הפעלת הכלים, הסביבה הימית, מבנה חופים וימים, הקשר שבין האדם לים ועוד.

בכל הפעילויות לומדים הנערים רבות על עצמם ומסגלים, בעזרת הצוות המלווה, דפוסי התמודדות, המאפשרים להם התמודדות נאותה גם בשאר מישורי החיים. הנערים עובדים הן כיחידים והן כצוות, לומדים להעריך את יכולותיהם, מתרגלים מתן וקבלת עזרה מחברים לשם מימוש מטרות משותפות, לומדים לקבל סמכות ולכבדה, מגיעים לריגושים בצורה לגיטימית ולומדים להתמודד עם לחצים ופירוקם. בכל פעילות, היא אופייה אשר יהא, מתמקדים במסקנות המופשטות ובעקרונות אשר ילוו את הנערים בהמשך דרכם.

לקראת סוף השהות שלהם בהוסטל, נערים רבים יוצאים לעבוד כמדריכי גלישה במועדונים שונים או בתור עוזרי מדריך ביאכטה. הנערים שמצליחים לעבור תהליך שיקום משמעותי, מתגייסים בסופו לחיל הים.

• תחום הפנימייה:

לאורך שהותם בהוסטל אנו מנסים לאפשר אווירה ביתית מכוונת, תומכת, מקדמת ויציבה. כל זה נעשה דרך אנשי הצוות, תנאי המגורים הכלליים והקשרים שנוצרים לאורך הזמן. כחלק מתהליך ההתקדמות פותחה בהוסטל תוכנית שלבים, בה כל נער נהנה מזכויות וחובות עפ"י קצב התקדמותו האישי, יחסי האמון והקשרים שיצר, כמו גם נטילת אחריות אישית בתהליך הטיפולי-שיקומי.

הנערים שותפים בניהול השוטף של הבית וחולקים בתורנויות כמו ניקיון, כביסה, שטיפת כלים וכד'. הבית מאויש באופן קבוע באיש צוות אחד לפחות, כאשר בשעות הערב מתקיימות פעילויות חברתיות, ופעמיים בשבוע יש "אפטר" של מספר שעות במסגרתו הנערים יכולים לצאת לבדם, תוך יידוע הצוות לגבי מקום שהותם.

ה. יזמות עסקית

רקע

כחלק מהתפתחות הפרויקט, הניסיון שנצבר והצורך הכלכלי נולדה תוכנית "ים של חברים" ומכירת שירותי שייט. מטרת התוכנית היא ליישם את הידע והניסיון שנצבר בפעילות ההוסטל בכדי לסייע לבני נוער נוספים מהקהילה או ממסגרות חינוך אחרות. ולמכור שירותי שייט על מנת לנצל את מירב הפוטנציאל הכלכלי הטמון ביאכטה. כל ההכנסות מתוכניות אלו מוקדשות לסיוע מימון פרויקט בן גלים.

"ים של חברים"

במסגרת זו אנו מציעים תוכנית הכשרה ימית לקבוצות של עד 12 בני נוער, כאשר הפעילות מותאמת לאופי האוכלוסייה ו/או למטרות הארגון עימו מתבצעת ההתקשרות.

לכל תוכנית סקיפר מקצועי שאחראי על התכנים הימיים ומנוסה בעבודת נוער, ולצידו חניך מ"בן גלים" שמשמש כמדריך שני על הספינה ובנוסף מדריך חברתי. צוות זה מלווה את כל התוכנית, בונה ומתאים את אופי הפעילות, התכנים ודרגת הקושי לצרכי הקבוצה.

הפעילות היא למעשה הכשרה של בני הנוער בהפעלת היאכטה, כאשר תוך כדי הכשרה זו נבנות סיטואציות בהן הנערים נפגשים מדי יום ומתקשים בהתמודדות יעילה ובונה. היאכטה מאפשרת לכוון את בני הנוער להתמודד ולהדגים דרכים נוספות להתמודדות עם בעיות מסוגים שונים ע"י צבירת חוויות, התנסויות עם עצמם ואל מול הקבוצה ותגמול מיידי על התנהגות.

כל מפגש בנוי מחלק התנסותי בו הנערים מפליגים ולומדים להפעיל את היאכטה, ומחלק בו דנים ומנתחים את הדינאמיקה הקבוצתית ואת החוויות שעברו בפעילות. דרך הפעילות מתייחסים הנערים לנושאים כמו עבודת צוות, מנהיגות ומיקום בקבוצה. בשיחה זו הנערים מתייחסים לחוויה שעברו באותו יום, מעלים מחשבות, נותנים ומקבלים פידבקים הדדיים והזדמנות להביע רצונות או רגשות.

מכירת שירותי שייט

אנו מוכרים שירותי שייט לאנשים פרטיים. במסגרת זו אנו מפעילים: ימי גיבוש לחברות, ימי הולדת, מסיבות קטנות והפלגות לחו"ל. נערי "בן גלים" עובדים ביזמות, מרוויחים את שכרם ומתנסים בעבודה בעולם האמיתי.

ו. סיכום

לאחר כעשור של פעילות אנו גאים בתוצאות הפרויקט. ייחודו וחדשנותו מאפשרים לנערים רבים שזקוקים למסגרות נעולות להצליח להתקדם כברת דרך משמעותית, להתנתק מהעולם העברייני, להעשיר את עולמם ולצאת לחיים בוגרים עם סל כלים שמאפשר להם להתמודד עם תלאות החיים ולמצות את הפוטנציאל הטמון בהם.

בתחום הימי מקצועי נערים רבים לקחו חלק בתחרויות ובקורסים יוקרתיים ועברו אותם בהצלחה יתרה, חלקם קיבלו רישיון סקיפר ואף שירתו כלוחמים בחיל הים. מבחינת הישגים לימודיים, הנערים מתקדמים על פי יכולותיהם וממציים את הפוטנציאל הטמון בהם. הם מסיימים 12 שנות לימוד, וחלקם משתלבים בבתי ספר בקהילה ומוציאים בגרות מלאה.

במעקב אחר החניכים שסיימו את מסלולם ב"בן גלים" אנו רואים כי גם לאחר תקופה ארוכה, 70% מהם מצליחים להמשיך ולשמר חיים נורמטיביים ותורמים לקהילה, לומדים, מסיימים שירות צבאי מלא, עובדים בצורה מסודרת ומקימים משפחות.